

KURJER LITEWSKI

w WILNIE dnia 4 Września V. S. ROKU 1807

S. PETERSBURG VS. d. 24 Sierpnia.
Z Bożej łaski My ALEXANDER I. Imperator i Samowładca całej Rossy i etc. etc. etc. Wojna między Rossyą i Francją przy potężnej pomocy Najwyższego, i mężtwie znamienitóm wojsk naszych została dokończona, szczęśliwy pokoy znówu jest przywrócony. W ciągu tey wojny Rossya doświadczyla, iak dzielne środki znaleźć może w każdym zdarzeniu, w miłości i przywiązaniu synów swoich. Duch gorliwości obywatelskiej wzbudzony okolicznościami przeiósł wszystkie stany wielokrotnie, i wielkie dowody mężstwa, ofiarowania się, gorliwości na dobro powszechnie utworzył.

W wojskach ten duch iasniał wszędzie bezprzykładną odwagą, nieustraszoną śmiałością, czynami bohatyryskimi. Gdziekolwiek powoływał żołnierzy głos honoru, wszystkie niebezpieczeństwa bitw przed nimi niknęły. Znamienite ich dzieła w księgach narodowej sławy zostaną wiecznie pamiętne, a wdzięczna oyczyzna potomkom na przykład zawsze ich przypominac będzie. W obywatelskich zgromadzeniach, Szlachta wstępując w ślady przodków swoich dystyngowała się nie tylko ofiarowaniem majątku, ale też zupełną gotowością ofiary życia za sławę oyczyzny. Kupcy i wszystkie inne stany nie oszczędzając trudów i własności znosiły z radośnym uczuciem brzemie wojny, gotowiłożyć wszystko dla bezpieczeństwa kraju.

Przy tak iedno myślącym związku mężstwa z miłością oyczyzny, Pan zastępów zasilaąc rycerstwo nasze pomocą swoją, pokrzepiając one w zwyciężonych walkach, naostatek w nadgródę odwagi nieustraszoney położyć raczył koniec szczęśliwy tak krwawey rozprawie, i darował błogosławiony pokoy, który w obecności Naszey w Tilży d. 27. Czerwca zawarty i dokonany został, traktatem podpisanym między Rossyą i Francją podającym się teraz do wiadomości powszechney. W ośnowie tego pokoju wszelkie warunki dające do rozszerzenia granic naszych, mianowicie z własności naszego zprzymierzenia, uznaliśmy za niezgodne z sprawiedliwością i dostojenstwem Rossyi. Broń podnosząc nie szukaliśmy rozprzestrzenienia rozległego państwa naszego, lecz pragnęliśmy przywrócić wzruszoną spokoynosc, i odwrócić niebezpieczeństwo groźne państwu nam sąsiedzkim i zprzymierzoniemu.

Przez zawarcie niniejszego pokoju nie tylko dawniejsze granice Rossyi w zupełnej onych niepodległości są zabezpieczone, ale też przywiedzione do lepszego położenia przyłączeniem do nich wygodnej i przyrodzonej ścian. Zprzymierzeńcowi naszemu powrócone są mnogie kraie i dzierżawy losem wojennym odjęte, i orężem nieprzyjacielskim podbite. Na tych zasadach podpisawszy pokoy pożą-

dany, i oddawszy chwałę dziękczynienia Bogu Iosem narodów rządzącemu, który trzyma Rossyą w opiece swojej; przekonani jesteśmy, że wszyscy wierni poddani Nasi, już dawniej uwiadomieni o tak radośnym zdarzeniu, przesłać orące modły do tronu Króla Królów, którego opieką Rossya okryta, sprawiedliwie ufając miłości i przywiązaniu synów swoich, nie zgiętej i doświadczoney odwadze rycerstwa, cieszyć się będzie nieporuszonym pokojem i szczęściem. Dany w S. Petersburgu d. 9 Sierpnia r. 1807 panowania naszego 7 roku. ALEXANDER.

Z Bożej łaski My ALEXANDER I. Imperator i samowładca całej Rossyi, Moskiewski, Kiiowski, Włodzimirski, Nowogrodzki, Car Kazański, Car Astrachanski, Car Sibirski, Car Chersonezu Tauryjskiego, Pan Pskowski i W. Xiążę Smoleński, Litewki, Wołyński i Podolski, Xiążę Estlandski, Inflantski, Kurlandzki, i Semigalski, Zmudzki, Kórelski Twerski, Jugorski, Permski Wiatki, Bołgarski i innych, Pan i W. Xiążę Nowogroda Niżowskiej ziemi, Czerniłowski, Rizański, Połocki, Rostowski, Jarosławski, Bielozierski, Udorski, Obdorski, Kondyjski, Witebski, Mściśławski, i całej północnej strony, rządca i Pan Jwerskiej, Kartalińskiej, Gruzińskiej i Kabardyńskiej ziemi, Czerkaskich i Gorskich Xiążąt i innych, następcą Norwegii, Xiążę Sleswick Holsztyński, Strömarski, Ditmarski i Oldenburgski Pan Jewerski etc etc etc.

Oznajmujemy przez niniejsze, że gdy za spólną chęcią i zgodą między Nami a Imperatorem Jmcią Francuzkim Królem Włoskim Protektorem związku Reńskiego, obustronni pełnomocnicy nasi, według udzielonej onym przyzwolitej mocy zupełnej, zawarli i podpisali w Tilży d. 25 czerwca VS. d. 7 lipca NS. r. 1807 traktat, którego od słowa do słowa treść jest taka.

Imperator Jmć całej Rossyi, i Imperator Jmć Francuzki Król Włoski, Protektor związku Reńskiego przeięci równą chęcią zakończenia kłesk wojennych, na ten koniec wyznaczyli pełnomocnikami swoimi, to jest: Imperator Jmć całej Rossyi Xiążęcia Alexandra Kurakina aktualnego tajnego konsyliarza, członka rady Monarszey, Senatora, Kanclerza wszystkich orderów Rossyjskich, aktualnego Kammerhera, Ambassadora nadzwyczajnego i Ministra pełnomocnego J. J. Mości przy Cesarzu Austryackim, Kawalera orderów Rossyjskich S. Andrzeja, S. Alexandra, S. Anny i klasy, S. Włodzimierza i klasy, orła czerwonego i orła czarnego Pruskich, S. Huberta Bawarskiego, Dannebrog i iedności doskonałej Duńskich, Kawalera większego krzyża orderu S. Jana Jerozolimskiego, J. Xiążęcia Dymitra Labanowa Rostowskiego Generała Lieutenanta wojsk J. J. Mości, Kawalera orderów S. Anny i klasy, S. Jerzego i S. Włodzimierza S

klasy. A Imperator Jmć Francuzki Król Włoski, Protektor związku Reńskiego wyznaczył Karola Maurycego Talleyrand Xiążęcia Beneventu, swego W. Podkomorzego i Ministra zagranicznych interesów, kawalera orderów, legionu honorowego większego krzyża, orła czerwonego, czarnego, i S. Huberta; którzy zamieniwszy pełnomocnictwa swoje zgodzili się na artykuły następujące.

1. Od dnia zamiany ratyfikacji niniejszego traktatu będzie pokój i zupełna przyjaźń między Imperatorem Jmcią całej Rosyi a Imperatorem Jmcią Francuzkim Królem Włoskim.

2. Wszelkie kroki nieprzyjazne ustaną natychmiast z obu stron lądem i morzem, na wszystkich miejscach, gdziekolwiek przyjdzie wiadomość urzędownie o podpisanym traktacie terazniejszym. Wysokie strony traktujące bez żadney zwłóki rozkażą domieść o tém przez gońców nadzwyczajnych Generalom i komendantom swoim.

3. Wszelkie statki wojenne i inne które należą do stron traktujących lub ich poddaństwa, gdy będą zabrane po podpisanym traktacie niniejszym, będą powrócone, albo jeśli są przedane, wartość ich ma być zapłacona.

4. Imperator Jmć Napoleon przez wzgląd dla J. J. Mości całej Rosyi, chcąc dać dowód szczerzy chęci swoiey zjednoczenia dwóch narodów węzłami ulności i przyjaźni nieporuszoney, zezwala na oddanie Królowi Pruskiemu zprzymierzeńcowi J. J. Mości całej Rosyi, krainów wszystkich, miast i dzierżaw podbitych niżej wyrażonych, to jest: Odda część Xięstwa Magdeburgskiego leżącą na prawym brzegu rzeki Elby, Marchią Prignitz, Uckermark, średnią i nową Marchią Brandeburską, wyższy kraj Cottbus czyli cyrkuł w niższej Lusa-cyi, który ma należeć do Króla Saskiego. Odda Xięstwo Pomorskie, wyższy Szląsk, niższy, nowy z Hrabstwem Glatz, część powiatu Netze położoną na północ drogi idącej z Driesen do Schneidemuhl i linii wyciągnięney od Schneidemuhl do Wisły przez Waldau, trzymając się granic cyrkułu Brombergskiego. Żegluga na rzece Netze i kanale Brombergskim od Driesen do Wisły, i wzajemnie ma być wolna i od wszelkich ceł swobodna. Odda Pomerellią, wyspę Nogat, kraje położone na prawym brzegu Nogat i Wisły, na zachod Pruss dawnych, i na północ cyrkułu Chełmińskiego Warmią, nakoniec Królestwo Pruskie jak było d. 1 stycznia r. 1772 z twierdzami Spandau, Stettin, Custrin, Głogow, Wrocław, Schweidnitz, Neisse, Brieg, Cosel, Glatz, w powszechności wszystkie miasta, cytadelle, zamki i obronne miejsca w krajach wyżej wyliczonych, w tym stanie jak też miasta, cytadelle, zamki i twierdze znajdujące się teraz, nadto jeszcze miasto i cytadellę Grudziądzką.

5. Prowincye które d. 1 stycznia r. 1772 składały część dawnego Królestwa Polskiego, a później w różnych czasach przeszły pod panowanie Pruskie, wyższy kraje wyrażone w poprzedzającym artykule, i te które będą wyliczone niżej w artykule 9, będą odtąd dzierżane ze wszelką własnością i najwyższą władzą przez Króla Saskiego pod tytułem Xięstwa Warszawskiego, i rządzone konstytucjami, które zaręczając wolność i swobody ludu tego Xięstwa zgodzą się z spokojnością krajów sąsiedzkich.

6. Gdańsk miasto z kraiem okolicznym na dwie mile rozciągającym się od murów iego, będzie przywrócone do swoiey udzielnosci, pod protekcją Królów Pruskiego i Saskiego, rządzone zaś prawami, iakimi rządziło się do tego czasu, gdy udzielnym być przestało.

7. Dla komunikacyi między Królestwem Salskim i Xięstwem Warszawskim, Król Salski mieć będzie wolne użycie drogi woyskowej przez dzierżawy Króla Pruskiego. Ta droga, liczba woysk na raz ieden ciągnąć mogących, miejsca spoczynku dla żołnierzy, i zgotowania dla nich rzeczy potrzebnych, będą wyznaczone w oddzielney umowie, która nastąpi między temi Monarchami za pośrednictwem Francyi.

8. Królowie Pruski i Salski, aniteż miasto Gdańsk nie będą mocni przeszkadzać przez żadne zabronienia, ani zcieśniać przez ustanowienie ceł iakich, poborów, i podatków iakiego bądź rodzaju wolney żeglugi na Wiśle.

9. Dla ustanowienia ile możności granic naturalnych między Rosyją i Xięstwem Warszawskim, kraj objęty częścią terazniejszych granic Rosyjskich, rozciągający się od Bugu do uścia Łosośny, i linią idącą od tegoż uścia środkiem teyże rzeki, nurtem Bobry aż do iey uścia, nurtem Narwy od wspomnionego wyżej punktu do Suratca, nurtem Lisy do źródła iey blisko wsi Mien, nurtem strumyka wpadającego w Nurczek, blisko teyże wsi wychodzącego do iego uścia wyżej Nura, i nakoniec nurtem Bugu idąc w górę do dzisiejszych granic Rosyjskich, będzie przyłączony na wieczne czasy do państwa Rosyjskiego.

10. Zaden człowiek iakiego bądź stanu i dostoięstwa mający mieszkanie swoje i własność w kraju opisanym w artykule poprzedzającym, iako też żadna osoba osiadła w prowincyach dawnego Królestwa Polskiego, które mają być przywrócone Królowi Pruskiemu, bądź w Xięstwie Warszawskim, lecz mająca w Rosyi dobra nieruchome, przychody, pensye, i iakiego bądź rodzaju dochody, nie będzie karana na osobie swoiey, aniteż na majątkach, dochodach, pensyach wszelkiego rodzaju, nie podlega utracie stopnia swoiego i dostoięności, ani iakiemu przesładowaniu za to, że należała iakim sposobem do terazniejszey wojny ze względów militarynych albo politycznych.

11. Obowiazki wszelkie dotąd przyjęte od Króla Pruskiego względem dawnych właścicieli urzędów publicznych; beneficjów kościelnych, dochodów woyskowych i cywilnych; iakoteż względem wierzycieli i pensjonowanych od dawnego rządu Polskiego, przechodzą teraz do J. J. Mości całej Rosyi i do Króla Saskiego w takiej mierze, iak z nich który kraj nabywa przez artykuły 5 i 9, i będą przez nich dopełnione zupełnie bez ograniczenia, wyjątku, i żadnego wyłączenia.

12. Xiążęta Saxe Coburg, Oldenburg, i Mecklenburg Schwerin będą przywrócony do zupełney i spokojney dzierżawy państw swoich każdy; lecz porty Xięstw Oldenburgskiego i Mecklenburgskiego nie przestaną być zajęte garnizonami Francuzkiemi, aż do zamiany ratyfikacyi przyszłego traktatu pokoju ostatecznego między Francją i Anglią.

13. Imperator Jmć Napoleon przyimuie pośre-

dnictwo J. J. Mości całej Rosyji do traktowania i zawarcia osatecznego pokoju między Francją i Anglią, w tém rozumieniu, że to posrednictwo równym sposobem przyjęte będzie od Anglii w miejsce po zamianie ratyfikacyi traktatu niniejszego.

14. Z swojej strony Imperator Jmć całej Rosyji chcąc okazać, iak bardzo pragnie utwierdzić między dwóma Mocarstwami związki nayściślejsze i naytrwalsze, uznaje Królem Neapolitańskim Józefa Napoleona, i Królem Hollenderskim Ludwika Napoleona.

15. Imperator Jmć całej Rosyji równym sposobem uznaje związek Reński, stan terazniejszy dzierżaw każdego z Xiążąt wchodzących do onego, i tytuły nadane z nich wielu bądź przez akt związkowy, bądź przez traktaty późniejsze gdy do niego przystępowali. Przycheka Imperator Jmć uznać za doniesieniem iemu uczynić się mającém przez Imperatora Jmci Napoleona, Xiążąt którzy w czasie następnym zostaną członkami związku, w tém dostoięństwie, iakie im będzie nadane przez akt ich przystąpienia do niego.

16. Imperator Jmć całej Rosyji ustępuje ze wszelką własnością i władzą naywyższą Królowi Hollenderskiemu państwo Jever w Frizyi wschodniej.

17. Terazniejszy traktat pokoju i przyiaźni ogłasza się spólnym dla Królów Neapolitańskiego, Hollenderskiego, i Xiążąt związkowych Renu przymerzeńców Imperatora Jmci Napoleona.

18. Imperator Jmć całej Rosyji uznaje także Xiążęcia Hieronima Napoleona Królem Westfalskim.

19. Królestwo Westfalskie składać się będzie z prowincyi ustąpionych przez Króla Pruskiego na lewym brzegu Elby, i innych krajów które teraz posiada Imperator Jmć Napoleon.

20. Imperator Jmć całej Rosyji przycheka uznać rozrządzenie, które na mocy artykułu 19 i zrzeczeń Króla Pruskiego, będzie uczynione przez Imperatora Jmci Napoleona, o czem być ma doniesiono J. J. Mości, i stan dzierżaw z tąd wynikających dla Xiążąt, na których zysk będzie zrobione.

21. Wszelkie kroki nieprzyjazne ustaną natychmiast lądem i morzem między wojskami J. J. Mości całej Rosyji i wojskami Sułtana Tureckiego po wszystkich miejscach, gdzie wiadomość urzędowa przyidzie o podpisanym traktacie terazniejszym. Wysokie strony do traktatu wchodzące rozkażą tę wiadomość zanieść przez gońców nadzwyczajnych, ażeby iak nayprędzey udzieloną była Generalom i kommandantom obustronnym.

22. Rosyjskie wojska ustąpią z prowincyi Multan i Wołoszczyzny; lecz te kraie nie będą mogły być zajęte wojskiem Sułtana Tureckiego, dopóki nie nastąpi zamiana ratyfikacyi traktatu przyszłego pokoju osatecznego między Rosyją i Portą Ottomańską.

23. Imperator Jmć całej Rosyji przyjmie posrednictwo Imperatora Jmci Francuzow Króla Włoskiego, do traktowania i zawarcia pokoju zyskownego i chwalebego dla obu Mocarstw. Pełnomocnicy obustronni ziadą się na miejsce umowione między dwóma stronami do dzieła wchodzącymi, ażeby tam zagaili i dokonali negocyacye.

24. Czas w którym Wysokie strony traktujące powinny będą wojska swoje wyprowadzić z kra-

ików, które opuścić muszą na mocy powyższych umów, iakoteż sposob wykonania rozmaitych warunków zawartych w traktacie terazniejszym, będzie postanowiony i naznaczony przez umowę oddzielną.

25. Imperator Jmć całej Rosyji i Imperator Jmć Francuzki Król Włoski gwarantują sobie nawzajem całość swoich dzierżaw, iakoteż krajów Mocarstw zajętych terazniejszym traktatem pokoju, iakie są teraz, czyli też będą na mocy powyższych umów.

26. Jenće wojeñni z obustron pobrani, albo też przez Mocarstwa w tym traktacie zawarte, będą wydani na wzajem bez zamiany i w całym ich ogóle.

27. Handlowe związki między państwem Rosyjskiem z iedney strony, z drugiej między państwem Francuzkiem Królestwem Włoskiem, Królestwem Naapolitańskim i Hollenderskiem, iakoteż stanami zprzymierzonymi Renu, będą do tego stopnia przywrócone, na iakim przed wojną były.

28. Ceremoniał dwóch dworów S. Petersburgskiego i Thuilleries między onemi, iakoteż względem Ambassadorów, Ministrów i posłów nawzajem umocowanych od iednego do drugiego, będzie ustanowiony na zasadzie wzajemności i równości zupełney.

29. Niniejszy traktat będzie ratyfikowany przez Imperatora Jmci całej Rosyji i przez Imperatora Jmci Francuzkiego Króla Włoskiego. Zamiana ratyfikacyi nastąpi w tém mieście w przeciągu dni czterech. Pisan w Tilly d. 25 Czerwca VS. d. 7 lipca NS. r. 1807. Podpisali. Xiąże Alexander Kurakin. Xiąże Dymitr Łabanow Rostowski. Karol Maurycy Talleyrand Xiąże Beneventu.

Dla tych przyczyn roztrząsnowszy dostatecznie ten traktat, przyieliśmy, potwierdziliśmy, i ratyfikowaliśmy, iako przez niniejsze przyjmujemy, potwierdzamy, i ratyfikujemy w całej onego rozciągłości, przychekając Imperatorskiem słowem naszym utrzymać i dochować nienaruszenie wszystkie onego warunki. Dla wiary czego podpisawszy tę naszą ratyfikacyą Imperatorską własną ręką, rozkazaliśmy położyć na niej Moarszą pieczęć. Dan w Tilly d. 27 Czerwca VS. d. 9 lipca NS. a naszego panowania roku 7. ALEXANDER.

Kontrasygnował Minister zagranicznych interesów Andrzej Budberg.

KROLEWIEC d. 5 Września. Król Jmć edyktem zawczora wydanym z Memla rozkazał, ażeby wszyscy urzędnicy cywilni w służbie jego zostający, narodzeni w prowincyach, które traktatem podpisanym w Tilly należeć przestały do Monarchii Pruskiej, powracali do swojej oyczyzny; każdemu z nich Fryderyk 3 oświadcza ukontentowanie i wdzięczność za wierne usługi.

Według wiadomości iakie do nas przynoszą żeglarze z ciąsniny Sund przybyli, Copenhaga po straszliwém bombardowaniu i krwawey rozprawie miała być wziętą przez Anglików; lecz ponieważ dotąd dzień ważnego zdarzenia wiadomy nie iest, potwierdzenia czekamy, zbierając tymczasem okoliczności ciekawsze, które niazd stolicy Duńskiej poprzedziły. Następca tronu oddalając się do Hollsztyńskiemy armii listem do Akademii pisanym chęć oświadczył, ażeby młodź szkolna iak nayrychley

uzbroioną została, iak w r. 1801, pod naczelni^{ctwem} W. Marszałka dworu Hauch, i przyięła imię leibgardyi następcy tronu; dorosleysi obywatelską powinność chętnie dopełnili. Tenże następca tronu w Kiel zapytany od posła Jackson, przymierze z Anglią pod wiadomemi warunkami, czyliż wojnę obiera. Poddany iestem Króla oycy moiego odpowiedział, nic tu nie stanowią, do niego udać się powinienes, mieszka w Coppenhadze, tam rozmówisz się z Ministrem Bernstorff; moim iest obowiązkiem i chęcią zginąć raczey za oycyznę, niż zezwolić na iey krzywdę i zhanbienie.

Ponieważ w mieście Kolding nie wygodne iest mieszkanie, przeto Krystyan 7 prze iosł się do Rendsburga. W porcie Coppenhagi na iednym z przytrzymanych okrętów Angielskich znaleść miano wiele prochu, co sprawiło podeyrzenie, tamże poymany zostł człowiek blisko magazynu prochowego z lontami, który chciał podobno zniszczyć wszystko. Gdyby G. Peymann i Admirał Bille postrzegli, że stolica obronioną być nie może, i poddana być musi Anglikom, rozkaz mają zapalić całą flotę Duńską, ażeby ta przyuaymniey zdobycz nie dostała się nieprzyjacielowi. Lord Catchart z Stralsundu przybyły wodzem iest naywyższym wojsk Brytańskich; drugiem lądowaniem liczbę żołnierza swego w Friederiksburgu pomnożył do 20 tysięcy, i d. 18 bombardowanie rozpoczoł, które według pewnych doniesień d. 24 nie ustawało. Los Cronenburga Helsingoer dotąd nie wiadomy. Do floty Admirala Gambier gdy miała te zamki pśpieszaiac pod Coppenhagę ognia nie dawano, bo rozkazu nie było.

Część obywatelów Zelandyi zamknęła się w stolicy; na czele drugiej, która żołnierzem regularnym do 11 tysięcy iest pomnożona, stanowszy G. Castenskiold zbliżył się do obozu nieprzyjacielskiego, wybrał stanowisko wygodne, i między 2 iak mówił ogniami postawił Anglików. O bitwach przez niego stoczonych, o wycieczkach G. Peymann iest wiele pogłosek niepewnych. Landgraf Hassyi wojsk Duńskich Feld Marszałek kommanderujący w Sleswicku zaczoł wydawać ochoczym obywatelom pozwolenie do uzbraiania statków korsarskich przeciw Anglikom. Zgadzaia się na o wszyscy powszechnie, iż Coppenhaga być może dobytą; narod składa nadzieię w zimowey porze, która przynszaiac floty nieprzyjacielskie do oddalenia się, poda następcy tronu sposobność zprowadzenia posiłków do Zelandyi i pokonania Anglików na załodze pozostałych; a iezeli stolica przez oblężenie cokolwiek ucierpi, strata nieprzyjaciół większa będzie w przerwanym handlu i zkonfiskowanych towarach.

BERLIN d. 25 Sierpnia. Goniec przysłany od M. Brune przyniosł wiadomość niespodzianą, że do twierdzy Stralsundu wkroczyły wojska Francuzkie, co się stało następującym sposobem. D. 15 Francuzi uroczyscie obchodzili w obozach pamiątkę narodzenia Napoleona; w nocy pokaza y się u nich ognie sztuczne: nie spodziewali się Szwedzi, że tym sposobem pokrywa nieprzyjaciel ważną robotę. Teyże nocy całe wojsko w szanach pracowało bezpiecznie, gdyż z miasta nie dawano ognia; to samo Brune uczynił nocy następnych, tak dalece iż d. 19 mógł nakoniec działa ciężkie na batterye sprowadzać i szturmować. Co postrzegszy Król Gustaw Adolf oddalić się rozkazał z Stralsundu na wyspę Eugen Gubernatorowi Essen, Generałowi Wrede wielu innym wodzom, którzy na nielaskę Monarchy za-

szli, kommandę zaś naywyższą garnizonu całego oddał Półkownikowi Vegesack.

Ten czynił iaką mógł gotowość do obrony; lecz gdy oświadczyli Królowi Inżynierowie Szwedzcy, że podobna iest Francuzom w 48 godzinach wyłam zrobić, szturm przypuścić, i miasto zniszczyć, zalecono Szwedom mieć się do odwrotu. Natychmiast część wielką broni, amunicyi, armat, wszystkie regimentów chorągwie na statki zabrano, pozostałe działa zagwożdżono; nakoniec Gustaw Adolf z całym ludem odpłynął do wyspy pomienioney. Został tylko w mieście komendant Półkownik Peyron, który d. 20 rano, rozkazawszy mieszczanom osadzić bramy ostrzegł przez posłańca o wszystkiem co się stało wodza nieprzyjacielskiego, i sam z deputatami Stralsundu pśpieszył do główney kwatery iego. Brune o kapitulacyą proszony nie zezwolił, lecz do miasta iak nieprzyjaciel wkroczyć przyrzekł.

Wielka była trwoga między obywatelami, lecz próżna, nie stało się nic złego nad nadzieię. Wiechał konno do murów Marszałek z Generał Adjuutantem Napoleona Belle, widział smutnych ludzi tłum po rynkach, pocieszył słowy łagodnemi, przebiegł i przejrzał ważniejsze stanowiska wstąpił do Gubernatorskiego pałacu; w t y właśnie chwili Szwedzi z wyspy Danholm strzelać zaczęli do miasta, i kilka osob ranili. Naostatek Brune wieczorem powrócił do główney kwatery swoiey w Andersdorf mieyscu odległem od murów na półtora strzału.

LONDYN d. 15 Sierpnia. Obrady Parlamentowe, po ułatwieniu w izbach wyższej i niższej ważniejszych trudności, wczora zostały zamknięte; Król nie mogąc sam być obecnym dla choroby temu obrządkowi, zesłał zwyczajem dawnym Kommissarzów; z tych pierwszy: Ubolewa, rzekł, Król Jmć iż wojna w Europie lądowey nagły koniec wzięła. Wiadome są korzyści które ten przypadek przyniosł nieprzyjaciolom Brytańni W. zasilony niemi rząd Francuzki użyć bez wątpienia postanowił wszelkich iakie dziś ma w ręku środków, ażeby nam szkodził; wielkie niebezpieczeństwo grozi narodowi. Ale Król rozumie, iż Anglicy wierni, waleczni, potężni zwycięzcy nie znaią trwogi, męziwa i zaufania w siłach i dostatkach swoich nie tracą. Wytrzymaliśmy inż nie raz gwałtowną burzę statecznym umysłem, wyszliśmy szczęśliwie z przypadków straszliwych, i dzisieysze koniec wezmą pomysłny dla nas, okażmy tylko ziomkowie równą waleczność, odwagę, przezorność i wytrwanie, iakie nigdy w naygorszych razach nie odstąpiły przodków chwalebney pamięci.

Król oświadcza, iż zawsze iest gotów słuchać odczwy, która trwały i zyskowny Brytańni pokoy obiecywać będzie; lecz oraz ma nadzieię, iż Parlament i cały narod czuie potrzebę konieczną użycia środków naydzielniejszych; bo te iedynie mogą zbliżyć chwilę požadaną uspokoienia powszechnego. Więc Anglicy okażcie gotowość waszą do wsparcia Korony usiłującey dzielną prawicą zniszczyć nieprzyjacielskie zamiary przeciw udzielnosci waszey, porskromić niesłuszne Francuzów żądania, i zerwać wszelkie związki które przeciw dobru i honorowi Brytańnow kleiā. Król w całym przeciagu panowania swego z umiarkowaniem od potęgi wielkiej nieodstępnie utrzymywał prawa nasze; tych zasad nie odstąpi nigdy, ponieważ gruntem są chwały prawdziwey i szczęśliwości wiernego ludu.